

POSTANOWIENIE

Dnia 7 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z powództwa N. [...] Sp. z o.o. w O.
przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w W.
o naruszenie zbiorowych interesów konsumentów,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 7 kwietnia 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 27 stycznia 2015 r., sygn. akt VI ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z 27 stycznia 2015 r., VI ACa [...] w sprawie z odwołania N. Sp. z o.o. w O. (powód) od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Prezes Urzędu) z 17 maja 2011 r., Nr RKT-[...] zmienił w punkcie I zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w W. - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 11 grudnia 2013 r., XVII AmA [...] w ten sposób, że w punkcie piątym: 1) obniżył karę wymierzoną w punkcie trzecim (rzymskim) do kwoty 575.842 zł; 2) obniżył karę wymierzoną w punkcie czwartym (rzymskim) do kwoty 438.737 zł; 3) obniżył karę wymierzoną w punkcie VII.3 decyzji Nr RKT – [...] do kwoty 210.228 zł. W punkcie II wyroku Sąd Apelacyjny oddalił apelację w

pozostałym zakresie, a w punkcie III zasądził od powoda na rzecz Prezesa Urzędu zwrot kosztów za postępowanie apelacyjne.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny stwierdził, że wysokość nałożonych na powoda kar pieniężnych za dopuszczenie się przez niego praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów z uwzględnieniem ich korekty dokonanej przez Sąd drugiej instancji nie jest wygórowana, ponieważ oscyluje w dolnych granicach przewidzianych przez ustawę. Zaznaczył ponadto, iż kary pieniężne, poza funkcją prewencyjną, powinny spełniać także funkcję represyjną, a zatem powinny stanowić odczuwalny ciężar dla sprawcy. O stopniu ich uciążliwości nie świadczy zaś wysokość nominalna kary, ale jej procentowy stosunek do przychodów sprawcy.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł powód zaskarżając go w punktach I i II w całości. Zaskarżonemu wyrokowi powód zarzucił naruszenia prawa materialnego poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 106 ust. 1 pkt 4 i art. 111 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 50, poz. 331 ze zm., dalej jako uokik).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powód powołał się na potrzebę rozstrzygnięcia dwóch następujących zagadnień prawnych: 1) czy i w jakim zakresie w postępowaniu przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów wszczętym na skutek odwołania od decyzji Prezesa Urzędu operującej sankcją w postaci kary pieniężnej niezbędne jest badanie materialnych skutków oddziaływania postanowień naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz - w razie odpowiedzi pozytywnej na tak postawione pytanie - jaki jest wpływ poczynionych w tym zakresie ustaleń na wymiar orzekanej sankcji karnej; 2) konieczność ustalenia swoistych wytycznych kształtujących fakultatywność orzekania kar pieniężnych w myśl art. 106 uokik, ponieważ pozostawienie Prezesowi Urzędu dowolności decyzyjnej w zakresie karania stosownie do art. 106 uokik powoduje, że fakultatywność kar pieniężnych jest całkowicie iluzoryczna, a same kary stanowią w istocie narzędzie polityki fiskalnej państwa.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powoda Prezes UOKiK wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Sąd Najwyższy wielokrotnie przedstawiał już w swoich orzeczeniach stanowisko, iż w razie powołania tej przesłanki przedsądu, jaką jest występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. Sformułowane zagadnienie powinno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego lub też będzie miało znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia podobnych spraw w przyszłości (zamiast wielu zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 maja 2015 r., III SK 5/15).

Pierwsze z przedstawionych przez powoda zagadnień prawnych nie spełnia w ogóle tych wymagań, natomiast drugie nie znajduje oparcia w treści art. 106 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 111 uokik.

W niniejszej sprawie na powoda została nałożona kara pieniężna za dopuszczenie się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegające na stosowaniu niedozwolonego postanowienia w wykorzystywanym przez powoda wzorcu. Dla bytu tej praktyki istotne jest, czy przedsiębiorca posługuje się w obrocie z konsumentami wzorcem zawierającym niedozwolone postanowienia. Irrelevantne jest zatem czy przedsiębiorstwo faktycznie korzysta z uprawnień przysługujących mu na podstawie takiego postanowienia. Z kolei art. 106 ust. 1 pkt 4 upoważnia Prezesa Urzędu do nałożenia na przedsiębiorstwo kary pieniężnej, jeżeli, chociażby nieumyślnie, przedsiębiorstwo to dopuści się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. Bez znaczenia dla stosowania art. 106 ust. 1 pkt 4 pozostaje okoliczność, czy stwierdzona praktyka stanowiła jedynie zagrożenia dla zbiorowych interesów konsumentów, czy

też wywołała materialne skutki. Przepis art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik przyznaje Prezesowi Urzędu uprawnienie do nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej za wymienione w jego treści naruszenia przepisów ustawy, które to uprawnienie ma charakter uznaniowy. Korzystanie z Prezesa Urzędu z przysługującej mu prerogatywy podlega kontroli sądowej, jednakże za podstawę jej dokonywanie nie można przyjąć art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik. Przepis ten nie wprowadza bowiem żadnej bariery ograniczającej możliwość nakładania przez Prezesa Urzędu kary pieniężnej za dopuszczenie się praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. Podstawę do weryfikacji celowości skorzystania przez Prezesa Urzędu z kompetencji z art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik mógłby stanowić art. 1 uokik, który jednak nie został przez powoda powołany w treści zagadnienia prawnego ani też podstawach skargi kasacyjnej. Przesłanka interesu prawnego, zawarta w art. 1 uokik pełni funkcję korekcyjną, umożliwiającą dokonanie przez Sąd rozpoznający odwołanie weryfikacji celowości interwencji Prezesa Urzędu w konkretnej sprawie oraz zasadności zastosowanych przez ten organ środków (postanowienie Sądu Najwyższego z 21 czerwca 2013 r., III SK 56/12). Umożliwia także ocenę zasadności nałożonej kary pieniężnej, stanowiąc punkt odniesienia dla stosowania swobodnego uznania przy korzystaniu przez Prezesa Urzędu z kompetencji wynikającej z art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik. Biorąc pod uwagę powyższe rozważania Sąd Najwyższy twierdzi, iż nie jest możliwe kwestionowanie kompetencji Prezesa Urzędu do nakładania kar pieniężnych bez odwołania się do przesłanki interesu publicznego, którą Prezes Urzędu ma obowiązek uwzględniać przy każdym podejmowanym przez siebie działaniu.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.